

Euroopan unionin
neuvosto

Bryssel, 24. huhtikuuta 2025
(OR. en)

8086/25

EDUC 112
SOC 223
DIGIT 63
EMPL 143

ILMOITUS

Lähettiläjä:	Puheenjohtajavaltio
Vastaanottaja:	Pysyvien edustajien komitea / Neuvosto
Asia:	Osaamisunionin rooli eurooppalaisen koulutusalueen vahvistamisessa – <i>Periaatekeskustelu</i>

Valtuuskunnille toimitetaan oheisena puheenjohtajavaltion valmisteluasiakirja asiakohdassa mainitusta aiheesta neuvostossa (koulutus, nuoriso, kulttuuri ja urheilu) 12. toukokuuta 2025 käytävää periaatekeskustelua varten.

Osaamisunionin rooli eurooppalaisen koulutusalueen vahvistamisessa

Koulutus ja osaamisen kehittäminen ovat keskeinen osa Euroopan unionin talous- ja sosiaalipoliittista ohjelmaa. Euroopan komissio on lanseerannut osaamisunionin, joka on strateginen aloite koulutuksen ja elinikäisen oppimisen edistämiseksi. Sen tavoitteena on vahvistaa Euroopan kilpailukykyä ja taloudellista ja demokraattista häiriönsietokykyä sekä tarjota kaikille yhtäläiset mahdollisuudet koulutukseen, elinikäiseen oppimiseen ja laadukkaisiin työpaikkoihin.

Komission vision mukaan koulutus ja osaaminen määritellään osaamisunionissa täysimittaiseksi ja kokonaisvaltaiseksi strategiseksi politiikan välineeksi, jolla edistetään taloudellista kilpailukykyä ja EU:n vakautta.

Osaamisunionissa otetaan käyttöön kaksi keskeistä koulutukseen liittyvää aloitetta:

- perusosaamisen toimintasuunnitelma, jossa keskitytään luku- ja kirjoitustaidon, matematiikan ja luonnontieteiden perustaitojen sekä digitaalisten taitojen ja kansalaistaitojen parantamiseen
- STEM-aineiden opetusta koskeva strateginen suunnitelma, jolla pyritään parantamaan osaamista luonnontieteissä, teknologiassa, insinööritieteissä ja matematiikassa (STEM-aineet) ja edistämään niihin liittyvää urakehitystä.

Osaamisunionissa keskitytään neljään osa-alueeseen sen varmistamiseksi, että kaikilla on mahdollisuus rakentaa vankka osaamisperusta ja osallistua elinikäiseen täydennys- ja uudelleenoulutukseen osana antoisaa elämää. Nämä neljä osa-aluetta ovat

- hyvän elämän ja laadukkaiden työpaikkojen edellyttämien taitojen kehittäminen vahvan koulutusperustan avulla ja aloitteilla, joilla vahvistetaan ja edistetään koulutusta ja osaamista eurooppalaisen koulutusalueen (EEA) kautta, mukaan lukien uudet aloitteet, kuten perustaitojen tukijärjestelmä
- täydennys- ja uudelleenoulutuksen tarjoaminen joustavasti toimivalle työvoimalle digitaalista ja vihreää siirtymää varten, mukaan lukien toimenpiteet, joilla edistetään elinikäistä oppimista ja täydennyskoulutusta taitotakuun pilottihankkeen kaltaisten mekanismien avulla
- osaamisen liikkuvuuden varmistaminen EU:n laajuisesti kilpailukyvyyn edistämiseksi, mukaan lukien toimenpiteet, joilla helpotetaan työvoiman liikkuvuutta virtaviivaistamalla tutkintojen tunnustamista osaamisen siirrettävyyttä koskevan aloitteen avulla
- osaajien houkuttelevaaminen, kehittäminen ja sitouttaminen Euroopan tulevaisuutta varten Marie Skłodowska-Curie - toimen ”Choose Europe” kaltaisten toimenpiteiden avulla.

Komission tiedonannossa ehdotetaan myös useita uusia tavoitteita, jotka olisi saavutettava vuoteen 2030 mennessä:

- luku- ja kirjoitustaidossa, matematiikassa, luonnontieteissä ja digitaalisissa taidoissa heikosti suoriutuneiden osuus on alle 15 prosenttia ja vähintään 15 prosentilla on erinomainen luku- ja kirjoitustaito ja matematiikan ja luonnontieteiden osaaminen
- STEM-aloja opiskelee toisen asteen ammatillisessa peruskoulutuksessa vähintään 45 prosenttia ja vähintään joka neljäs opiskelija on nainen

- STEM-aloja opiskelee korkea-asteella vähintään 32 prosenttia ja vähintään kaksi viidesosaa opiskelijoista on naisia
- ICT-alan¹ tohtoriopintoja suorittaa vähintään 5 prosenttia ja vähintään joka kolmas opiskelija on nainen
- EU:hun opiskelemaan ja korkea-asteen tutkintoa suorittamaan tulevien EU:n ulkopuolisten opiskelijoiden vuotuinen määrä on vähintään 350 000.

Näyttöön perustuvan päätöksenteon ja politiikan täytäntöönpanon varmistamiseksi ehdotetaan uutta hallintokehystä (sellaisena kuin se esitetään liitteessä), johon sisältyy osaamista käsittelevä eurooppalainen korkean tason ryhmä ja osaamista koskevan tiedon hankinnan eurooppalainen seurantakeskus. Korkean tason ryhmä ja seurantakeskus tukevat komissiota EU:n 27 jäsenvaltion koulutusta ja osaamista koskevan uuden suosituksen ja eurooppalaisen ohjausjakson maakohtaisten suositusten laatimisessa.

Koulutus ja osaaminen määritellään osaamisunionissa strategiseksi välineeksi, jolla edistetään taloudellista kilpailukykyä. Vaikka aloitteessa tunnustetaan keskeiset haasteet, kuten perustaitojen heikkeneminen, opettajapula sekä digitaalisten ja vihreiden taitojen tarve, siinä tarkastellaan koulutusta pitkälti työmarkkinoiden näkökulmasta ja kiinnitetään vähemmän huomiota laajempiin koulutukseen liittyviin arvoihin, kuten henkilökohtaiseen kehitykseen ja kriittiseen ajatteluun.

Vuonna 2021 vahvistetut Eurooppalaisen koulutusyhteistyön strategiset puitteet, joiden yleisenä tavoitteena on eurooppalaisen koulutusalueen luominen, ovat kuitenkin edelleen keskeinen kehys, jolla varmistetaan kokonaisvaltainen lähestymistapa koulutukseen kaikissa yhteyksissä ja kaikilla tasoilla varhaiskasvatuksesta aikuiskoulutukseen, mukaan lukien ammatillinen koulutus ja korkea-asteen koulutus. Niissä käsitellään viittä strategista prioriteettia, joista monet ovat osaamisunionin tavoitteiden mukaisia, ja ne sisältävät omat jäsenvaltioiden sopimat kunnianhimoiset EU:n tason tavoitteet, joista seuraavat viisi on määrä saavuttaa vuoteen 2030 mennessä eli samassa aikataulussa kuin osaamisunionissa ehdotetut uudet tavoitteet:

¹ Tieto- ja viestintätekniikka.

- **Perustaidoissa heikosti menestyvät 15-vuotiaat**

Vuoteen 2030 mennessä lukemisessa, matematiikassa ja luonnontieteissä heikosti menestyvien 15-vuotiaiden osuuden olisi oltava alle 15 prosenttia.

- **Digitaalisissa taidoissa heikosti menestyvät kahdeksasluokkalaisten**

Vuoteen 2030 mennessä monilukutaidossa heikosti menestyvien kahdeksasluokkalaisten osuuden olisi oltava alle 15 prosenttia.

- **Varhaiskasvatukseen osallistuminen**

Vuoteen 2030 mennessä vähintään 96 prosentin kolmivuotiaista ja sitä vanhemmista alle kouluikäisistä lapsista olisi osallistuttava varhaiskasvatukseen.

- **Koulutuksensa varhain päättäneet**

Vuoteen 2030 mennessä opintonsa keskeyttäneiden osuuden olisi oltava alle 9 prosenttia.

- **Korkea-asteen opinnot suorittaneet**

Vuoteen 2030 mennessä vähintään 45 prosentilla 25–34-vuotiaista olisi oltava korkea-asteen koulutus.

Osaamisunionia ja eurooppalaista koulutusalueita koskevilla aloitteilla on useita synergioita ja yhteisiä tavoitteita, kuten osaamisen edistäminen, elinikäinen oppiminen ja liikkuvuus. On kuitenkin tarpeen varmistaa, että osaamisunionin työmarkkinakeskeisyys ei jätä varjoonsa eurooppalaisen koulutusalueen laajempaa tavoitetta. Tämä tavoite noudattaa perusperiaatetta, jonka mukaan koulutusjärjestelmiä edistetään osallistavasta, kokonaisvaltaisesta ja elinikäisen oppimisen näkökulmasta ja jonka tarkoituksena on varmistaa, että kyseiset järjestelmät edistävät kaikkien kansalaisten henkilökohtaisten, sosiaalisten ja ammatillisten tavoitteiden toteutumista edistämällä samalla demokraattisia arvoja, tasa-arvoa, sosiaalista yhteenkuuluvuutta, aktiivista kansalaisuutta ja kulttuurienvälistä vuoropuhelua.

Osaaminen on menestyvän ja kilpailukykyisen talouden perusta, joten koulutusjärjestelmien olisi annettava kansalaisille korkealaatuisia taitoja osallistavalla tavalla alkaen perustaidoista, jotka ovat keskeisiä tekijöitä itsensä toteuttamisen ja kehittämisen, työllistävyyden, sosiaalisen osallisuuden ja aktiivisen kansalaisuuden kannalta. Perustason luku- ja laskutaito ovat ratkaisevan tärkeitä, mutta ne eivät yksin riitä auttamaan ihmisiä selviytymään nopeasti kehittyvässä sosioekonomisessa ympäristössä. Näitä taitoja on täydennettävä kriittisellä ajattelulla, luovuudella ja kansalaisvaikuttamisella.

Kun otetaan huomioon nämä rinnakkaiset toimet ja eurooppalaisen koulutusalueen vakiintunut kehys, joka perustuu vahvasti jäsenvaltioiden väliseen yhteistyöhön Euroopan komission tuella, ja jotta koulutusjärjestelmien ja -politiikkojen tehokkuus ja vaikuttavuus voitaisiin maksimoida, osaamisunioni voisi auttaa vahvistamaan ja edistämään eurooppalaista koulutusaluetta vastaamalla uusiin koulutusta koskeviin haasteisiin ja varmistamaan käytettävissä olevien resurssien tehokkaan käytön ehkäisemällä päällekkäisyyksiä ja hallinnollisia lisärasitteita.

Tämän saavuttamiseksi opetusministerien ja keskeisten sidosryhmien on osallistuttava aktiivisesti osaamisunionin suunnitteluun ja täytäntöönpanoon, jotta voidaan varmistaa yhdenmukaisuus kansallisten koulutuspolitiikkojen ja -prioriteettien kanssa sekä merkitykselliset ja paremmin tietoon perustuvat päätökset koulutukseen ja osaamiseen liittyvistä uudistuksista ja investoinneista. Toimintatavalla, jossa koordinoidaan koulutuspolitiikat ja kaikki asiaankuuluvat alat, kuten työllisyys-, sosiaali-, talous- ja rahoitusala, voitaisiin maksimoida molempien kehysten (eurooppalainen koulutusalue ja osaamisunioni) tehokkuus. Näin turvattaisiin vuonna 2021 sovittu kokonaisvaltainen lähestymistapa koulutukseen ja tehostettaisiin samalla osaamisen kehittämistä.

Edellä esitetyn perusteella ja pitäen mielessä, että lähestymme strategiakehyksen uudelleentarkastelua (mukaan lukien EU:n tason tavoitteet, hallintorakenne ja työmenetelmät), joka perustuu komission arvioon eurooppalaisen koulutusalueen ensimmäisestä syklistä, puheenjohtajavaltio pyytää ministereitä ilmoittamaan, miten heidän näkemyksensä mukaan osaamisunioni ja eurooppalainen koulutusalue voivat täydentää ja vahvistaa toisiaan osallistavampien ja tulevaisuuden vaatimukset huomioon ottavien koulutusjärjestelmien edistämiseksi kaikkialla EU:ssa, jotta saadaan mahdollisimman paljon näkyvyyttä ja poliittista tukea koulutus- ja osaamistulosten edistämiseksi Euroopan tasolla.

Periaatekeskustelun ohjaamiseksi puheenjohtajavaltio pyytää ministereitä vastaamaan seuraaviin kysymyksiin:

1. Miten osaamisunioni ja eurooppalainen koulutusalue voisivat parhaiten täydentää toisiaan, jotta kaikille oppijoille voidaan tarjota laadukasta ja osallistavaa koulutusta, välttämällä päällekkäisyyksiä ja ylimääräistä hallinnollista rasitusta?
 2. Mitkä osaamisunionin keskeiset osatekijät olisi eurooppalaisen koulutusyhteistyön strategisten puitteiden ensimmäisen syklin jälkeen asetettava etusijalle eurooppalaisen koulutusalueen tavoitteiden tukemiseksi, sen sijaan, että painopistettä siirrettäisiin pois niistä, ja miten hallintoa voitaisiin yksinkertaistaa johdonmukaisuuden lisäämiseksi ja päätöksenteon nopeuttamiseksi ja joustavoittamiseksi?
-

Euroopan komission ehdotus, joka koskee osaamisunionin hallintoa

